

LÁTVÁNYOS GAZDASÁGI FELLENDÜLÉS

A GAZDASÁG HELYZETE

- 48-as alap: a polgári tulajdonviszonyok megteremtése
- a dualizmus kora: megteremti a gazdasági vállalkozás biztonságát
- problémák: a hazai pénztőke hiánya
- a fejlődés megkésettége (200 év lemaradás)
- Vámunió Ausztriával: ennek következményei:
- A mezőgazdasági termékek piaca biztos (ez fontos a 80-as évek agrárválsága esetén – tengerentúli gabona beáramlása)
- Az osztrák és a cseh könnyűipar versenye legyőzhetetlen
- De: az élelmiszeripar fejlődik
- Vas- és gépipar is – hagyománya van + vasútépítés + állami megrendelések

EURÓPA LEGHOSSZABB GÁTRENDSZERE - kiépül

- Alföld: ártér – mocsarak, árvizek
- XVII. század: a lecsapolások kezdete
- XIX. sz.: Széchenyi tevékenysége
- Gátak: a folyók hajózhatóvá váltak + jelentős területeket lehetett bevonni a mezőgazdasági termelésbe
- 1879 – szegedi nagy árvíz: Tisza Lajos – a védekezés és újjáépítés irányítása

EURÓPAI SZINTŰ VASÚTHÁLÓZAT kiépítése

- Állam: kamatbiztosítás – ezzel ösztönzi a tőkebefektetést
- Köv.: a vasútépítés biztos üzlet
- Állam: saját kézbe vette a vasutakat – fontos: növelhető a közlekedés színvonala
- A magyar vasúthálózat fejlettsége elérte a nyugat-európai szintet
- A magyar gazdaság számára kedvező tarifapolitika kialakítása
- Baross Gábor minisztersége: MÁV – az ország legnagyobb vállalata lett
- A vasúthálózat következménye: az egységes nemzeti piac kialakulása
- Hídépítés: Margit-híd (1877)
- Távíró- és postaszolgálat: 1871- a magyar bélyeg megjelenése
- Hajóforgalom: kissé háttérbe szorul –de: 1882. Adria Tengerhajózási Rt. (Fiume fejlesztése)

A MEZŐGAZDASÁG

- Magyarország meghatározó gazdasági ágazata, az agrárexport folyamatos bővülése
- De: bizonyos vidékeken a parasztgazdaságok az amerikai út elemeit mutatják: paprika, hagyma, szőlő, gyümölcs – ez a terület a gabonaválság miatt is fejlődött
- Hetvenes évek közepéig: gabonakonjunktúra
- Fejlődését a Lajtvántúli piacok ösztönözték (1882 – Közös védvám)
- A gabonaválságig: nyugat-európai piacokra is export
- Búza: a magyar föld vezető termékévé vált - malomipar!!!
- Vetésterület is nő (folyamszabályozás, erdőirtás, legelőfeltörés, vetésforgó)
- Kapásnövények vetésterülete is megnőtt: burgonya, kukorica
- Szántóföldi technika fejlődése is: vaseke, vasborona– általánossá vált
- Gépesítés: aratógépek, cséplőgépek – elterjedése megkezdődik

- Gépesítést gátolja: nagy mennyiségű olcsó munkaerő
- Állatállomány: fajtaváltás: jól tejelő marhák, mangalica, angol hússertés
- Belterjes kultúrák terjedése (zöldség- gyümölcsstermesztés, istállózó állattartás)

IPARFEJLESZTÉS

- Gründolási-láz: ipari vállalatok alapítása. → a kormányzat: adókedvezményekkel támogatja + hazai és külföldi tőkebefektetés
- A kisipar a dualizmus időszakában jelentős marad, de a fejlődést a nagyvállalatok jelentik
- Élelmiszeripar: vezető ágazat
- Malomipar: magyar találmányok+ a magyar búza minősége – köv.:
- Budapest a világ egyik legnagyobb malomipari központja lett a 70-es évek végére
- Szesz- és cukoripar is fejlődik
- Közlekedésfejlesztés következménye: nehézipar fejlődése
- Gőzgépek elterjedése: a széntermelés ugrásszerű fejlődéséhez vezet
- Salgótarjáni Kőszénbánya Rt
- Nehézipari központok: Diósgyőr: állami vasércfeldolgozó üzem
- Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű
- Borsodi medence: vaskohászati centrum
- Budapesti gépgyárak: Államvasutak Gyára, Óbudai Hajógyár, Ganz Művek, Láng Gépgyár
- Új iparágak: elektromos ipar – világszínvonalúak a hazai találmányok miatt
- 1880-as évek közepe: az ipari forradalom kibontakozása
- a fejlődés meghaladta a németországi ütemet
- de: a fogyasztási cikkek gyártó középüzemek hiánya jelezte az ipar megkésetttségét (pl.: bőr, pamut, üvegipar)
- a megkésetttség előnye: az ipari forradalom legújabb vívmányainak alkalmazása

HITELSZERVEZET

- Nagybankok alakulása: 1867 után: osztrák(legnagyobb részben), angol és francia tőkével
- A külföldi tőke szerepe pozitív –ezzel párhuzamosan folyamatosan nőtt a hazai tőke aránya is
- 1873. tőzsdekrach
- Magyar Általános Hitelbank: átvészelte a válságot és vezető hitelintézet maradt
- Jelzáloghitelbank: magyar tőkével alakult
- Pesti Magyar Kereskedelmi Bank: nemzetközi rangú intézetté fejlődött (a reformkorban alapították – a Kossuth-bankókat bocsátotta ki)